

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP

VII. évfolyam.

FIUME, szombat 1910. október 22.

241 szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Felelős szerkesztő:

MURAI JENŐ.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 932.

Előfizetési ár:
Égész évre . . . . . 25 kor. Negyedévre . . . . . 6 kor.
Félévre . . . . . 12 kor. Ezer napra . . . . . 2 kor.
Egyes szám ára helyben 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

Az osztrák akna.

A készfizetések törvényes biztosítása tulajdonképpen csak frázis. Nekünk, magyaroknak természetesen kellemes frázis, mert megmondja a külföldnek, hogy mi pénzügyi szempontból Ausztriától függetlenek vagyunk. De viszont az osztrákoknak sem kellemetlen frázis, mert hiszen a mi pénzügyi függetlenségünk akkor is fennáll, ha új törvényben nem is közöljük ezt a külfölddel. Egyebekben pedig a készfizetések kötelező felvétele semmi egyéb, mint a főnálló helyzetnek írásba foglalása. Ha az előfeltételei megvannak, akkor a készfizetés is tényleg megvan, akár kimondjuk, akár nem. De ha kimondását, ha a készfizetés törvényes biztosítását megtagadjuk, akkor ezzel azt a gyanút keltjük fel, mintha nem rendelkeznenék az előfeltételek fölött.

Nem időzünk kelleténél tovább ennél az annyit feszegetett témánál. Csak még jobban összefoglaljuk a rekapitulációt. A készfizetéseknek törvényben való kimondása lényegi változást nem jelent, Ausztriának ugyyszólván nem kerül semmibe, nekünk talán nem is hasznos, inkább csak kellemes, eltenben megtagadása nekünk is, Ausztriának is kárt okozhat, mert gyanuba keverheti valutánk paritásának megalapozottságát.

Ebből az következik, hogy nekünk a készfizetéseket követelnünk kell, Ausztriának pedig nem lehet azt megtagadnia. Ha megtagadja, akkor minden haszon nélkül, sőt esetleg még saját kárát is kockáztatva kellemetlenkedik nekünk. Már pedig, aki még haszon nélkül, tehát ugyyszólván kedvtelésből okoz másnak bajt, vagy kellemetlenséget, az: magyarán, mondva, komiszkodik.

A dinasztianak és a két állam szövetsége által alkotott monarchiának az az érdeke, hogy itt a két állam határain belül béke, egyetértés, összhang, egyértelműség legyen. Ezt kétféleképpen lehet elérni. Vagy úgy, hogy az egyik állam meg teszi a másikat. Vagy úgy, hogy a két állam szépen megfér egymás mellett. Magyarország nem akarja Ausztriát megenni. Sohasem akarta. Még Mátyás idején se. Nem kérünk belőle. Nagyon megfektüdné a gyomrunkat. De ha mi nem akarjuk Ausztriát megenni, viszont az se jut eszünkbe, hogy magunk keressünk az ő gyomrában téli szállást. Azok az idők, amelyekben Ausztria ezt még remélhette, végleg elmúltak. Még a koalíciós liferálásokon fellobbant remény is szétfoszlott az új rendszer győzelmével. Sőt ma már a dinasztia érdeke se kívánja ezt a lakomát. Hiszen az osztrák császárság azt se tudja megemészteni, amit már lenyelt. Egyik-másik falatot kénytelen volt újra ki is adni magából. Jó lesz tehát megzabolázni a falánk szemét.

Ha pedig az egymás megevéséből nem lesz semmi, akkor próbáljuk meg úgy, hogy

megférjünk egymással. Mi magyarok sokáig nem tudunk ezzel a gondolattal megbarátkozni. 1867-ben a bölcseink végre rávettek. Akkor is csak a bölcseink hitték, hogy lehet. A magyar nemzet még mindig más gondolatokat táplált. Aztán próbáltuk is másképpen. És végre, most 1910-ben, ennek a jelenlegi kormánynak valahogy sikerült rábírnia a magyar nemzetet, hogy a maga elhatározásából elfogadta és a jövő irányelvét avatta az Ausztriával való megférés gondolatát. Azt a gondolatot, mely egyedül alkalmas arra, hogy a két állam szövetségéből igazi nagyhatalmat teremtsen s a dinasztia birtokállományát összeforraszsza, tekintélyét megalapozza.

És ime, éppen abban a történelmi pillanatban, amikor Magyarország a monarchia nagyhatalmi állásának és a dinasztianak meghozza azt az áldozatot (mert az, ha nem is érdek szempontjából, de a magyar népben a történelem során kifejlődött érzelmi tekintetben mindenesetre áldozat), hogy Ausztriával a megértést keresi; és éppen abban a pillanatban, melyben ez elhatározása folytán remélhet, sőt számíthat a dinasztia támogatására is: ebben a történelmi momentumban Ausztria ismét azzal kezd, hogy — komiszkodik.

A készfizetések fölveteléről már eléggé elmondtuk a nézetünket. Bebizonyítottuk már minden oldalról, hogy ezt megtagadni, haszon nélkül, sőt esetleg saját kárára is megtagadni, Ausztria részéről már önmagában véve is komiszság. Már akkor is komiszság lenne, ha a készfizetések kimondását a magyar kormány nem is foglalta volna programjába és ha a király akkor nem is járult volna hozzá trónbeszédében. Mennyivel cinikusabb gonoszság tehát akkor, amikor ez a tagadó lépés megzavarhatja Magyarország belső konszolidációjának művét és disszonáns hangot keverhet a magyar király és a magyar nemzet közt helyreállott harmóniába.

Ez céltudatos katasztrófa-politika az osztrák kormány részéről! Ezt a tényt sem itt nálunk, sem Ausztriában, sem a dinasztia környezetében nem lehet félreismerni. Az osztrák körök, azok a bizonyos tipikus körök mindenáron fölfordulást akarnak minálunk. És mivel a katonai kérdésben, az abban döntésre illetékes fórumok engedékenysége és tullozális magatartása folytán, ez a lehetőség kisiklott a kezükből, tehát a készfizetések dolgában kísérleteznek.

S mihelyt ez a tény tisztán áll, világosan kell látni annak következményeit. Ideleln az országban be kell látni, hogy ebben a helyzetben fokozott erővel kell minden hazafias elemnek kitartania követeléseink mellett. Odafönn pedig föl kell ismerni, hogy ebben az ellentétben nemcsak az igazság van a mi oldalunkon, hanem mi vagyunk azok, akik most Ausztriával szemben képviseljük a monarchia,

a dinasztia és a nagyhatalmi állás érdekét, a belső békére és egyértelműsége való törekvést, melyet osztrák részről akarnak közönséges pártérből aláaknázni.

Az uralkodóház környezetében nem akadhat olyan tanácsadó, aki azt mondaná, hogy cserben kell hagyni Magyarországot éppen abban a pillanatban, melyben részben saját elhatározásából a békés megértés útjára tért. Mert ha ez meg esne, akkor felülről táplálnák azokat a kételyeket, melyek itthon az uralkodóház irántunk való indulata felől szunnyadoznak.

Mindezek után pedig joggal hihetjük, hogy az osztrák akna nem a mi talpunk alatt fog felrobbanni.

A Fiumében építendő csatahajók ügye a delegációban. A magyar delegáció tengerészeti albizottságában szóba került a Danubius gyárban építendő csatahajók ügye is. Az erre vonatkozólag elhangzott beszédeket a következőképp ismertetjük:

A hadihajó megrendelések tárgyalásánál Mezőssy Béla kijelenti, hogy jó néven vette volna, ha megkezdtek volna építeni Fiumében is egy nagy hajót. Attól tart, hogy a hadügy-minisztérium törekvése a tengerészet terén túlságosan expanzív jellegűt ölt, miért is a költségvetést nem szavazza meg.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök: Az előző kormány határozottan visszautasított minden felelősséget arra vonatkozólag, hogy bármi néven nevezendő hadihajóépítés történiék. A jelen kormány is, midőn az a terv merült fel, hogy Fiumében hajógyár építtessék és a Danubius jelentékeny segélyért fordult a kormányhoz, visszautasította ezt. A jelenlegi magyar kormánynak egyáltalában csak ekkor jutott tudomására ezen ügy mibenállása, amint ezt a tengerészet vezetőségének feje ma előadta. A kormány a hajóépítés megrendelésére vonatkozólag semminemű felelősséget nem vállalt. (Élénk tetszés.)

Maylender Mihály dr., Fiume képviselője. azt kéri, hogy Fiumera is legyenek tekintettel, ha szőnyegre kerül a csatahajók építése.

Montecuccoli gróf tengerészeti parancsnok válaszában azt mondja, hogy mihelyt Fiumében a kir. magyar kereskedelmi miniszter által tett intézkedés alapján megfelelő hajógyár lesz, ez a császári és királyi haditengerészet hajóépítéseiben részesedni fog.

Mezőssy megjegyzéseire a tengerészeti parancsnok megjegyzi, hogy a Danubius hajógyár annak idején a tengerészeti vezetőséghez fordult, hogy ugyanazon feltételek mellett, mint a Stabilimento Tecnico saját számlájára és veszélyére hajókat építsen, melyeknek előállítására be van rendezkedve. Ez ajánlatról értesített a magyar kormány, de Wekerle akkori kir. magyar miniszterelnök álláspontjának megfelelően ezen ajánlat nem fogadtatott el.

A tengerészeti parancsnok reméli, hogy a magyar ipar kvótaszerű részesedése, ha nem is máról-hoinapra, megfelelően megoldható lesz. Visszaható rekompenzáciról természetesen nem lehet szó.

UJDONSÁGOK.

— **A színügyi bizottság ülése.** A Fiumei Szinpártoló Egyesület választmányja és intéző bizottsága tegnap tartotta a nyári szünet után Fest Aladár királyi tanácsos elnökletével első gyűlését a következő tagok jelenlétében: Blázsik, Nagy, Cavalloni, Mittner, Gál, Hajnal, Kemény, Balás, Kallós, Urbanek, Steiner, Brájer dr., Kovács. A folyó ügyek elintézése után tárgyalásra került Bihari Ákosnak, a budapesti Vigszínház nálunk is ismert művészenek abbéli kérelme, hogy a november hónap folyamán Fiumében tartandó klasszikus estélye rendezéséhez az egyesület erkölcsi támogatását adja. Határozatba ment, hogy az egyesület a kitűnő művész nagyszabásúnak ígérkező estélyét a legjobb igyekezetével törekszik sikerülté tenni és mindenképen azon lesz, hogy közönségünknek e műélvezet elnyerését lehetővé tegye. E végből egy háromtagú bizottságot küldött ki Kemény Ödön, Blázsik Ferenc és Kovács Géza dr. személyében, akik az előadó művészzel és a helybeli érdekeltségekkel a tárgyalásokat már is megkezdették.

— **Festészeti tanfolyam Fiumében.** A mint ertesülünk, a jövő hónapban festészeti tanfolyam fog megnyitni városunkban. A tanfolyam iskolászerűen van tervezve Pillopich Edith, Mánczos Zoltán és Barkász Lajos tanárok, az áll. felsőbb leányiskola, az áll. polgári fiu-, és az áll. polg. leányiskola rajztanárainak vezetése alatt. Magasabb niveaujú művészeti oktatást fog nyújtani a tanfolyam s különösen azok számára lesz igen értékes, a kik a rajzolás és festés művészetének egy bizonyos fokáig már eljutottak, tehetségük továbbfejlesztését azonban a megfelelő körülmények hiánya megakadályozza. A tanítás szaktárgyak szerint, úgy az alapvető, mint a magasabb művészi rajzolás számára külön tantárgyak keretében történik és azoknak minden ágát felöleli.

— **A könyörületesség családja.** Egy sápadt arcú, züllött külsejű fiatalember járta be napokon át a város utcáit. Minden házban bekopogtatott és mindenütt könyöradományokat kért. Ahol a háziak esdeklő szavaira nem akartak hallgatni, szenvedő tekintettel mutatott jobb karjára, melynek középső része, a könyök körül piszkos, elhasznált vászondarabokkal volt bekötözve. Siránkozó hangon mesélte el, hogy könyöke ki van ficamodva s így minden munkára képtelen.

A különben erős, zömök testalkatu csavargó végre is felkeltette egyik rendőr figyelmét, aki a koldulási engedelmet kérte tőle. A koldus azonban ilyesmivel nem rendelkezett, mire a rendőr őt a rendőrségre kísérte. A rendőrségen természetesen nem sokat tekerőriáztak vele, hanem nyomban letartóztatták s kihallgatásához fogták. A tisztviselő kérdésére bevallotta, hogy Bralich Mihály tizenhét éves starigradi illetőségű dologkerülő egyén, aki koldulással tartja fenn magát.

Ott is elmondotta a kar kifikamodás történetét, a rendőrtiszt azonban a bőbeszédű csavargó előadására gyanut fogott fogott. Egyik rendőrrel kibontatta az undort keltő köteléket s ekkor a jelenlevők nagy meglepetésérc kiderült, hogy Bralich karjának semmi baja sem történt s a kifikamodás meséjét csak azért találta ki, hogy a jószívű emberek könyörületességét kihasználja. Ma került sorra a rendőrbíróságon,

mely Bralichot huszonöt napi elzárásra ítélte. A csavargót büntetésének kitöltése után hazatoloncolják.

— **A doktor felöltője.** Keszthelyi Péter dr. orvos feljelentést tett a rendőrségen, hogy tegnap lakásáról ellopták a felöltőjét. A károsult orvos a kabátot később egy fiatalembernél találta meg, aki azzal védekezett, hogy azt egy ismeretlen egyéntől vásárolta két korona negyven fillérért. A rendőrség a fiatalembert, névszerint Justus Béla tizenkilenc éves pécsi illetőségű egyént letartóztatta. Justus tagadja, hogy a lopást ő követte volna el.

— **A gazdag koldus.** Tegnap este egyik rendőr a rendőrségre kísérte Mersich Pál hetvenhét éves stelicei illetőségű egyént, mert mert az utcán járókeiöket kéregetéssel zavarta. Mikor az öreg emberrel jegyzőkönyvet vettek fel s a börtörbe kísérés előtt megmotozták, harminckét korona értékű ezüstpénzt találtak nála. A motozást végző rendőr, mikor Mersichet a cellák felé kísérte, véletlenségből a koldus melléhez nyúlt. Rögtön észrevette, hogy Mersich ruhája alatt valamit még rejteget s ezért visszakísérte az őrszobába. Ott most már alapos megvizsgálásnak vetették alá az öreget, ami valóban feltűnést keltő eredménnyel végződött. Egy rongyos zacskóba varrva ugyanis hatszázhusz korona értékű bankjegyet és aranypénzt találtak nála. A rendőrök kérdésére aztán lassankint bevallotta, hogy a nagy összeg készpénzt koldulással szerezte s mindig magánál tartotta, mert félt, hogy a tömeglakásban, ahol lakott, ellopják tőle. A rendőrség a pénzt őrizetbe vette, az öreget pedig letartóztatta, egyúttal nyomozást indított annak a kiderítésére, hogy a hatszázötvenkét koronát nem-e jogtalan uton szerezte.

— **Az első argentinai husszállítvány.** Megirtuk már, hogy szerdán érkezett meg Triesztbe az első argentinai husszállítvány melyet az Austro-Amerikana társaság Laura gőzöse hozott. Most azt jelentik onnan, hogy e mennyiségből 1000 kilogramm legjobb minőségű húst Trieszt városa vett át, míg a többi Bécsnek van szánva, ahova a déli vasut még szerdán elszállította. Trieszt városa 90 kilogrammot a szegényháznak, 80 kilogrammot az általános kórháznak és 150 kilogrammot a Societa Operarianak adott, míg a többi 680 kilogrammot hat mézáros kapta meg eladás végett. Az argentinai húst, amelyet a község métermázsánként 83 koronáért vásárolt, az eladási helyeken 1 korona 28 fillérért az elejét és 1 korona 60 fillérért a hátulját fogják eladni. A Laura megérkezése után a földművelésügyi miniszterium megbízottja, Postolka tanár és egy állatorvos a hajó fedelzetére ment, hogy meggyőződjön a hus élvezhetőségéről.

— **Olcsóbb a cukor.** Az Egyesült Magyar Cukorgyárak intézősége tegnap tartott ülésében elhatározta a kontingens tíz százalékanak eladásra való szabaddá tételét október és november havi szállításra. A finomított cukornak eddigi eladási árát az alacsony nyerscukorjegyzésekkel kapcsolatban 11 korona 50 fillérrel leszállította, úgy hogy a jelenlegi eladási ár finomított-süvegucukor alapon 77 korona 50 fillér 100 kilogrammonként, teljes kocsiakományokban budapesti fuvarparitással. Bécsből táviratozzák, hogy az egyesült osztrák cukorfinomítók október és november hónapra a kontingens 7 százalékát felszabadították. Az árakat 11.5 koronával mérsékeltek.

— **A limonádés tolvaja.** A rendőrség letartóztatta Kasaj Rezső tizennyolc éves horvátországi illetőségű pincért, akit azzal vádolnak, hogy büntarsa egy Crnkovich József nevű huszonhárom éves fiatalembernek, aki néhány hónappal ezelőtt Bucarizzán gazdájának, egy limonádésnak lakásáról nagyobb értékű ékszereket és sok fehérneműt lopott el. Petrovics János, akinek Bucarizzán háza is van, gyakran szokott Fiuméba jönni, hogy itt készítményeit eladja. A limonádést ez évi május tizenharmadikán arról értesítették, hogy lakásába valaki betört és a butorokat szerteszét hánnyta. Petrovics feleségével együtt rémülten sietett innen Bucarizzába, ahol lakását tényleg feladult állapotban találta. A tolvaj ugyanis a butorokat felfordította, a fiókokat kirázta s tar-

talmukat kiürítette. Petrovicsék, mikor lakásukat rendbehozták, megállapították, hogy a betört jelentékeny értékű fehérneműt és ékszert vitt el onnan.

A károsultak ekkor a rendőrséghez fordultak, mely megindította a nyomozást. Néhány nappal később Petrovics limonádés Crnkovich nevű alkalmazottja felmondott gazdájának s kilépett a szolgálatból. Ez a károsult gyanuját volt alkalmazottjára irányította s ennek a rendőrség előtt is kifejezést adott. A rendőrség nyomozása azonban hosszabb ideig eredménytelen maradt, mert nem tudta Crnkovicsot feltalálni. A napokban azután fordulat állott be. A trieszti rendőrség ugyanis értesítette a fiumei rendőrséget, hogy letartóztatott egy Crukovics József nevű egyént, többrendbeli lopás miatt, aki bevallotta, hogy ő követte el a buccarizzai lakásfosztogatást is. A trieszti rendőrség elküldötte a tettes fényképét is s a limonádés arról is ráismert volt alkalmazottjára. A tettes bevallotta, még, hogy büntarsa is van: Kasaj Rezső, akit a rendőrség tagadása ellenére, le is tartóztatott.

— **Hirtelen halál.** A pehlini vámkirendeltség tegnap értesítette a mentőállomást, hogy az ottani Blecich-féle házban egy öreg asszony hirtelen rosszul lett. Két mentő azonnal a helyszínére sietett, de dolguk nem akad, mert az asszony rövid haldoklás után meghalt. A halál oka szivbaj volt. Az illető Dobrotinich Mária hetvenkét éves kofasszony, aki az utóbbi időben nagy nyomorban élt. Az öreg asszony ugyanis három év óta a Blecich-család istállójában húzódott meg s csekély keresményéből tengődött. Holttestét a temető halottasházába vitték.

— **Iparunk fejlődése.** Lassu lépésben halad nálunk előre az ipar. Fejlődése még arányban is messze elmarad a külföld mellett, mégis érdekes az a statisztika, mely ezt az előrehaladást feltűnteti. Magyarországon 1870-ben 649,964 lakos (4.19 százalék), 1900-ban pedig 1.127,130 lakos (5.89 százalék) foglalkozott iparral. Nagyobb városainkban ez az arány így oszlott meg: Budapesten a lakosság 22, Pozsony 19.6, Győrött 19, Kassán 17.83, Aradon 17.28, Temesváron 17,17, Kolozsvárott 16.3 százaléka. A gyárak száma 1909-ben 4832 volt. A gyári munkások száma 371,496, míg az évi termelés értéke 2,448,384,014 korona volt. Az ipari részvénytársaságok tőkéje közel egymilliárd.

x **Löwinger Mór** vegyztisztító és ruhajavitó mai hirdetésére felhívjuk a közönség figyelmét.

— **Népmozgalom Erdélyben.** Egy most megjelent kimutatás szerint az erdélyi szászok igen alaposan oldották meg a kivándorlási kérdést. 1909-ben 1820-an vándoroltak ki és majdnem ugyanannyian tértek vissza. Minthogy a szászok meglehetősen sok pénzt hoznak haza, a szászok kivándorlása nem apasztja meg a lakosság számát, ellenben jelentékenyen növeli a vagyont.

— **Horvát kivándorlás.** Mint Zágrábból jelentik: A horvát országos kormány a kivándorlási kérdés újabb szabályozásával foglalkozik. A kivándorlók szállítására vonatkozó engedélyeket nem úgy mint eddig, a hajóstársaságoknak, hanem ezek zágrábi képviselőinek tervezik kiadni. A horvát országos kormány azonban számításon kívül hagyja a többi ténnyezőt, kinek ebbe beleszólása van.

A kivándorlási kérdés ugyanis nem autonóm ügye Horvátországnak, hanem közös ügye Magyarországgal. Az 1909. évi magyar törvény pedig előírja, hogy kizárólag a hajóstársaságoknak szabad engedélyezéseket adni és semmi esetre sem a képviselőiknek s így nem foroghat fenn kétség az iránt, hogy a kérdés illetően szabályozását a magyar belügyminiszterium, mely e felett végérvényesen dönt, el fogja utasítani.

— **A kikötőből.** A kikötőbe részben a tegnapi, részben a mai napon a következő hajók érkeztek: „Jadran” osztrák gőzös Makarskából 60 hordó borral és 11 tonna vegyes áruval. „Ida” osztrák gőzös Fernandinából 3050 tonna foszfáttal. „Lederer Sándor” magyar gőzös Velencéből 300 zsák paprikával, 1700 hordó olajjal, 200 zsák szentjánoskenyérrel és 50 tonna vegyes áruval.

Indult: „Szapáry” magyar gőzös Marseillebe 320 tonna fával, 25 tonna cementtel, 30 tonna parafinnal és 60 tonna babbal. „Flavian”

angol gőzös Liwerpoolba 750 tonna cukorral, 20 tonna liszttel és 200 hordó fakivonattal. „Jadran” osztrák gőzös Trieszbe, 30 tonna liszttel és 30 üres hordóval.

x Ruhavásárlók figyelmébe. A fiumei magyarság figyelmébe atánljuk Rados Rudolf készruha-kereskedőnek a Via Fosso 8. szám alatt levő nagyszabású ruharaktárát, ahol mindennemű férfi-, fiu- és gyermekruha, téli kabátok és városi bundák a legnagyobb választékban igen jutányos áron kaphatók. A szövetek minősége és a szabás kifogástalan.

Távirat ◀▶ Telefon

A hadügyi albizottság ülése.

BÉCS, okt. 21. A közös ügyek tárgyalására kiküldött magyar delegáció hadügyi albizottsága Zichy Tivadar gróf elnöklésével ülést tartott, melyen a közös hadsereg költségvetését tárgyalták. A kormány részéről Héderváry miniszterelnök, Lukács és Hazai miniszterek jelentek meg. Az ülés megnyitása után

Hegedüs Lóránt előadó ismerteti a hadsereg költségvetését. A büdzsé szerint a rendes kiadások 334 millió koronát tesznek ki, melyek a múlt évi költségvetéshez hasonlítva tizenöt millió korona emelkedést mutatnak. A rendkívüli kiadások a múlt évihez hasonlítva két millióval kevesebbet tesznek. Minthogy a hadsereg bevételei is két millió koronával csökkennek, a hadsereg szükségleteinek növekedése tényleg csak tizenegy millió koronát tesz ki. Az előadó bemutatja ezután, hogy a költségvetésben mennyi új tétel fordul elő. A költségvetés szerint új befektetésekre három millió koronát fordítanak. Pontonként világítja meg az előadó az új kiadásokat, majd indítványozza, hogy az újítások csak a parlamenti elintézés után léphessenek életbe. Fejtegeti a hadsereg szükségleteit az osztrák-magyar monarchia és az európai kapcsolatosan s kívánja, hogy a szükségletek fedezése a nemzeti állam kivánalmainak figyelembevételével történjék. Elismerését fejezi ki a hadvezetőségnek s a tisztikarnak, majd elfogadásra ajánlja a költségvetést.

Kossuth Ferenc pártja nevében kijelenti, hogy kénytelen tovább is fentartani az önálló magyar nemzeti hadsereg vonatkozó ismeretes álláspontját. Az állam mindaddig nem lehet állam, amíg nemzeti hadsereggel nem rendelkezik. Kívánja, hogy a nemzeti követelések nyerjenek teljesedést.

Az ülés folyik.

Uj kolerafészek.

ZSABLYA, okt. 21. A kolera itt félelmetes módon fellépett. Eddig hat haláleset történt és a veszélyt uőveli, hogy a nép a betegeket elitkolja. A hatóság a legszigorubb intézkedéseket tette a kolera elfojtására.

Halál a szarvaslesen.

KOMÁROM, okt. 21. Kiss Ferenc földbirtokos ma hajnalban szarvaslesen volt és a sötétségben szarvas helyett agyonlőtte sógorát, Varga György felsőgallai földbirtokost.

Megcáfolt hirdások.

BUDAPEST, okt. 21. Félhivatalosan jelentik: Egyes lapok különféle híreket közöltek, hogy a kormány az állami számvéviszék elnöki állásának betöltéséről már gondoskodott. A legilletékesebb helyről szerzett értesülés szerint a lapok említett hirdása nem felel meg a valóságnak.

Véresre vert hirlapiró.

ESZTERGOM, okt. 21. Sinka Ferenc városi közgyám hirlapi összetűzésből kifolyólag véresre verte Kiss Endre Endre esztergomi hir-

lapirót, akit akkor támadott meg, mikor a közgyűlési teremből kiment. A hirlapiró az esetről távirati jelentést küldött a belügyminiszternek.

A szerb trónörökös állapota.

BELGRÁD, okt. 21. Tegnap este rendkívül riasztó hírek tejerdték el Sándor trónörökös állapotáról. A trónörökös azonban az éjjelt nyugodtan töltötte, ami jogot ad arra a feltevésre, hogy a legnagyobb valószínűség szerint felépül. A legutolsó orvosi jelentés szerint a hőmérsék 39.8 fok, a lélegzés 36 és az érverés 108 volt.

Szerkesztői üzenetek.

M. P. Fiume. Erről a kérdésről már sokat irtunk. Nem új magyar egyesületekre van Fiumében szükség, hanem a meglévők erősítésére és fejlesztésére. A kulturpalotára természetesen égetően szükség van s ezt a kérdést a kormányzói állás végleges betöltése után ismét felszínre fogjuk hozni.

PÁLMAI I.

fogtechnikai műterme

FIUME,

Riva Szapáry 2. szám II. emeleten van.

Szlojikai sósvíz

CZUKORBETEGSÉG ELLEN
speciális gyógyital.
KÖHÖGÉST, REKÉDSÉGET, IDULT GYOMOR ÉS HUGYSZERV BAJOKAT
GYÖKERESEN GYÓGYIT.

Főraktár: Stenczl és Fritsch cégnél
Fiume. Telefon 944. szám.

Tisztviselő lakást keres

teljes ellátással jobb családnál. Esetleg más tisztviselővel vagy tanítónővel is együtt bérelne szobát. Cim a kiadóban.

„A Tengerpart” előfizetési ára:

Egész évre . . . . . 24 korona
Fél évre . . . . . 12 „
Negyedévre . . . . . 6 „
Egy óra . . . . . 2 „
Egyes szám ára 6 fillér.

„A Tengerpart”
szerkesztősége és kiadóhivatala:
Vicolo dell'Ospedale Wurzer-ház I. em.
Telefon 229. sz.

Minden a kihordás vagy szétküldés körül felmerülő panaszt telefon vagy levelezőlap útján szíveskedjenek nekünk bejelenteni.

Bazar al Buon Mercato

NEMES HENRIK
Fiume, Via Fiumara 4.
Legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrás. Állandó nagy raktár mindennemű cipőkben, harisnyákban, kiegészítő tárgyakban, bevásárló táskákban, utazási cikkekben, gyermekjáték, diszmittárgyak, gyermekkocsik, játékkártya, ernyők és sárcipőkben.
Leszállított árak.

Gyermekjáték
a Schicht szappannal való mosás.
mert egyszerre tisztít és fehérít is,
s meglakart minden fáradságot
és megölelést!

Harisnyakötőde Fiumében.

Deák korzó 26. sz.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát, úgy kör- mint hosszugépen. Harisnyája fejelek jutányos áron végeztetnek. Minél több szíves megbízást kér

Czimmermann Györgyné.

Hizott libák.

Tisztelettel értesitem a m. t. közönséget, hogy máától kezdve hizott libák egészben vagy részben a legolcsóbb áron kaphatók nálam. Minden kedden és szombaton friss bécsi kolbász érkezése.

Tisztelettel

Dragoner I. Piazza Mercato Coperto.

Braida. Telefon 654.

Tisztességes családból való

elárusító leányok,

kik a magyar, német, horvát, tót nyelvet birják felvétetnek. Tudakozódni a kiadóhivatalban lehet.

Adria szálló és étterem

adamich és Adria utca FIUME Zmaie palota

A város központjában a hajóállomás közelében. Kényelmesen berendezett szobák tengeri kilátással, fürdővel és vilnyos világítással.

Kitünő német és olasz konyha.

Hamisítatlan borok. Elsőrangú sör.

Tulajdonos: de Negri Tranquillo.

BROTT LAJOS

vegytisztító és rupajavitó intézet
Fiume, Vicolo della Germania I. sz.

Maxim Mulató

Via Lavatoio. - FIUME - Kucich-ház.
 Fényesen berendezett új Varieté. - Fővárosi nivón álló műsor.
 Minden hó 1-én és 15-én új műsor. Kezdeté este 9 órakor.

Pauly és Tsa Velence

Ponte Consorzi, a Szt. Márktér mellett.
 Saját készítményű műbutorok, márvány-, bronz-, mozaik- és üveggészletek óriási raktára.
 Szabad megtekintés. **78 kiállítási terem.** Magyar ügyvezető.

„DE LA VILLE“
 SZÁLLODA, KÁVÉHÁZ ÉS ETTEREM
 FIUME, DEAK-KORZÓ.
 — A magyarság találkozó helye. —
 Az étteremben délelőtt 9 órától izletes villásreggeli olcsó árakon.
 A kávéházban esténként KOVÁCS JÓZSEF jóhírnevű kaposvári cigányzenekara hangversenyez.
 Minden vasárnap d. u. 4-6 uzsonnazene.
 TULAJDONOS:
 ifjú BUDAI KAROLY

Fiume első, legnagyobb és legjobb hírnevű óraüzlete

Alapítatott 1880. Atlapítatott 1880.

Nattich Henrik - Fiume (Corso)
 CHRONOMÉTER ÉS MŰORÁS.
 Különlegességi raktár valódi genfi és Glas-hütte-féle gyártmányú elsőrendű órákban és chronométerekben.

Balkonos utcai szoba,
 külön lépcsőházi bejárattal, a város központjában azonnal kiadó. Cim a kiadóhivatalban

Magyar Vendéglő
 Fiume, Riva Szapary, az Adria palota mellett.
 Magyar étterem. Kizárólag magyar konyha.
 Közvetlen termelőktől beszerelt magyar borok. Kitűnő villás reggeli.
Mérsékelt árak.
 Az átutazó és a helybeli magyarság találkozó helye. Elegáns vendégszobák tengeri kilátással kaphatók.
 Tulajdonos:
LIBERMANN IZSÓ
 Telef. 11-49

Fiumei Ór- és Záró Intézet
 Via Riva 2. - FIUME - Telef. 11-10

- Elvállal mindennemű felügyeletet
- és pedig: villák, hajók, raktárak,
- telkek gyárok és mindennemű
- szabadon fekvő áru őrzését a
- :: legelőnyösebb feltételek mellet. ::

A n. é. fiumei közönség szíves tudomására hozom, hogy a Via Germania 2. szám alatt levő

SECESSIO KÁVÉHÁZAT
 átvetttem.
 Szakismereteimmel mindenkor arra fogok törekedni, hogy kitűnő kávéházi italokkal továbbá bel- és külföldi lapokkal kifogástalanul kiszolgáljam t. vendégeimet.
 Minél számosabb látogatást kér

Löffinger Ferencz
 kávéház tulajdonosa

Sima Károly
 Fiume, Vicolo dell' Ospedale 4. sz.
 Elvállal díszfestészeti, szobafestő és cimfestő munkálatokat, valamint bútor- és bádogfényezést. Mérsékelt árak. Pontos kiszolgálás.

Malosek Pál
 szobafestő, cimfestő és mázólo

A fiumei és környékbeli magyarság figyelmébe ajánlja szolgálatait. Vállal minden e szakba munkát — új épületek teljes festését is — olcsón és kifogástalanul.
 Cim: Via Caserma 5. sz., I. em.

„OLLA“
 bebizonyíthatólag a legjobb higiénikus Gummi különleges ség.

2 évi jótállás.
 VÁLOGATOTT MINTAGYŰJTEMENY TUCATJA K. 5.—
 „Olla“-t több mint 2000 orvos mint a legmegbízhatóbbat ajánlja.
 Kapható Fiumében: a Prodám, Catti, Mizzan és Budak-féle gyógyszerárakban, továbbá F.lli Pavacic, Benco Ernő és Papp Rudolf drogériájában. Erd. Árjegyzék ingyen az „OLLA“ Gummi-központtól Wien II/297 Praterstr. 57.

SZABO VIKTORIA MOSODÁJA
 Via Serpentina 20. sz.
 Gyűjtőhely: Via Alessandrina 4. a kapu alatti tőzsdében

- Marólug nélküli kézi mosás.
- Mindenféle női piperék, férfi-ing,
- gallér, kezelő stb. a legpontosabban
- :: elkészítve házhoz szállítatnak. ::

Bonin penzió Velence
 Corte Barozzi, a Britannia-szálló mellett.

Kitűnő bécsi konyha, különösen magyarok és osztrákok által látogatva, egy percnyi távolság a Márkus-tértől.

AURORA kávéház
 Velence Szt Márktér
 Kitűnő fagyalt, tea kávé, csokoládé, cukrászsütemények stb.
 Előzékeny kiszolgálás.
 Kiránduló társaságoknak és iskoláknak olcsóbb árak.

Bátorkodom uraságod nagybecsű figyelmét ezúton felhívni;

„MERCUR“
 KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZETEMRE,

hol minden a nyomdászat terén előforduló munkák a legpontosabb és legszebb kivitelben saját felügyeletem alatt készülnek. Uraságod saját érdekében cselekszik, ha nyomtatvány szükségletének beszerzése előtt b. rendelési szándékáról műintézetemet telefon utján értesíti.

TELEFON 932

Kiváló tisztelettel
CHILKO JÓZSEF
 a „MERCUR“ könyvnyomda tulajdonosa.
 TELEFON 932

„A TENGERPART“
 telefonszáma

229

Ha előfizetni akar, vagy hirdetni valója van hívja fel ezt a számot

229

A Tengerpart
 kiadóhivatala és szerkesztősége
 a Vicolo dell' Ospedaleban levő Wurzer ház I. emeletén van.

SCHÖN I. :: Szépség és hajápolási terme :: SCHÖN I.

Via Governo 2. II. em.

A legújabb módszer szerinti arc- kéz- láb-ápolás (manicur, pedicur) villanyos arcmasszás (vibrations massage) szemölcslevétel és arcban levő szőr eltávolítása, tyukszemvágás stb. Diszfésülések elvállaltatnak. Fésülések és hajmosások a rendelő lakásában is elvégeztetnek.

Telefon 11-89.

Americana
 kémiai ruhatisztító intézet amerikai minta szerint.

Értesitem n. é. közönség arról, hogy amerikai utamról hazatérve, a via Governo 5. szám alatt a egy amerikai rendszerű, teljesen modern gépekkel felszerelt kémiai-ruhatisztító intézet nyitottam.
 Számos megbízást kér.

M. Löwinger.